

մեծքներն ինչպէս Վստ թէ Եւ լի լինելով այդ բոլոր հոգիները մի քանի անձանց բարոյական մասնակցութեան և եկեղեցական փորձը դուրսնելով վերայ (որպէս որ և խոստովանել տարե ցտարի նուազում է ժողովրդի քրիստոնեականութեան պահպանութիւնը) ուսումնարանները չեն կարող ըստանալ իւրեանց բարոյական և կրթութեան նշանակութիւնը, նորա միշտ կազմակերպութեամբ խոստովանելով իրենց անհատական գործը կուրաւ նորանցից:

Որ չէ հասնելը այս խոյստանակ վերջին, մեզ ուրեմն հարկաւոր է այժմեայ իսկ դարձնել մեր ուսումնարանները վերայ մեր ուշադրութիւնը: Հարկաւոր է կազմել ընկերութիւն ուսումնարանները բարձրագույն դրութեան մէջ պահպանելու մարդը և հիմնելու նոցա այնպէս, որ զոգս կարեւորութիւնը կայ:

Մեր հոգեւոր իշխանութեան հետ ձեռք ձեռքի տուած և նոցանից միջամտութիւն պահանջելով այս սուրբ գործի մէջ մենք կարող ենք արդիւնաւոր հաստատութիւն տալ այս մեր առաջարկած ընկերութեանը: Այս տեսակ ընկերութիւններ ժողովրդի մէջ գրադարանութիւն տարածելու նպատակաւ շատ կան եւրոպայի աղջկան մէջ և միշտ ունեցել են իւրեանց արդիւնաւոր հետեւողները: Ընկերութիւն կարող է ունենալ ամենայն հայրենային մարդասիրտ քաղաքներում իւր յանձնարարութիւնը, որ հոգեւոր են թէ իւրեանց շրջանի մէջ ուսումնարանների և թէ նոր հիմնելու գործերի մասին: Իսկ մէկ տեղ կը լինի կենդանական յանձնարարութիւն, որ կը հոգայ իւր ժամանակին ձեռնարկներ կազմելու կամ ընթերցանելի գրքեր տալու գրեւոր համար: Իւրեանցիւր տարի ընկերութեան գործերը կ'ազդարարեն տեղական լրագրողների մէջ և այսպէս հասարակութեան յայտնի կը լինի իւր ուսումնարանների թէ յառաջդիմութիւնը և թէ պահպանութիւնը:

Մեր կարողական գործը ստանալով այսպիսի մի կազմակերպութիւն, մենք հաւատարմ ենք, որ և կ'ստանայ այն նշանակութիւնը, որին մենք այսքան փափագում ենք:

Ընկերութեան անդամների տարեկան տուրքը կարելի է փոքր չհանդիմատել, որ միջոց տանք ամեն մի համակրող շայն մասնակցելու այս սուրբ գործին:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մենք Մեգրուի 41 համարում խօսել ենք յօգուտ քահանաների սպիւնների և

պատառայ, բայց դուռն մի լինի նրանց, որ զի, զինքն կանգնի ու պահանջի, ինչպէս որ այդ անուամ են կոչուել: Մինչև որ նորա մի ուսանող բաղդադ չէ ստանալ ու քննիչ չազդարար լինի, չեն հանդիմատում: Եթէ նոցա այդ իրաւունք է, արա մենք, որդի, ինչ անենք, մեծ օղորդալի տեղ անձնելու: Աշխարհիս մէջ ամենայն բան գործելու է, էտ էլ պէտք է անիս, որդի:

—Գանք հիմի, որդի, տուն օրհնելուն: Տարաբաղդարաւ այդ ծէսը տարին երկու անգամ է կատարւում, բայց և այնպէս, որդի, տուն օրհնելուն բաղդ անգամ պատահում է, որ ոչինչ չեն տալիս, մի նալիք նրանց տան կարալիք էլ որ առնեն և չորհրդալի առի զնես, քեզ զատ մարդ առող չկայ, որովհետեւ պէտք է ազգիս, թէ չէ, և ապրելուն քո օղորդալը: Աշխարհում, որդի, ուղուս էր կրկնել ծերունին իւր վերջարանը, բայց նորքնան ընդմիջեց նորան:

—Մեծ տէրութեւ, այդ ինչպէս կը լինի, եթէ խնդրեմք մարդ է...

—Դուռն խնդրութեան մտիկ մի տուն, Հայ քահանայից խնդրեմք աշխարհում մարդ չը կայ: Նորքնայն վրթմանէ քահանան լուսւ էր հընապանդութեամբ պատկառելի ծերունայ տը: Կամ խորհրդներն և այժմ միայն հասկանում էր, թէ ինչ գոտար և անտանելի լուծ է քահանայական պաշտօնը:

Բայց նորա հոգեւորութիւնը քահանայի պաշտօնի վերաբերութեամբ այդպէս չէր, Մինչև որ պատկառելի ծերունին կը ընդունէր նորա մարդը և սիրեց քահանայական նուիրական պաշտօնի անկասկածաւոր կերպարանը, մինչև որ սուրա մէջ կը զարթոնէր այդ պաշտօնի

որդերի կազմակերպ զանաւանակի մասին: Այժմ լուսւ էր, որ մեր արժանապատիւ հայրերից շատերը խուսի խուսի ժողովում են, խորհում և աշխատում են վերդիլու եւլ հարցի համար: Մեզ յայտնի է, որ արդէն եղի են խորհրդակցութիւնը յիշեալ զանաւանակի աղբիւրներն օրոշելու համար, յայտնի է նոյնպէս, որ մինչև անգամ զրգում է կանոնադրութիւնը վերդիլու քանաւանակի կառավարութեան և զործարկութեան համար: Նոր երեւոյթ է և ամենքին ծանօթ ու յայտնի այն դատն վիճակը, որին երթարկում է երկրասարք ժողովորդաւոր քահանայն, որ ձանաչելով իւր պարտքն ու ժողովրդական կարիքը, չէ կամենում պարտադրեց դառնալ: Եւ յիշաւ մի անձնագործ և պարտաճանաչ չայքահանայի վիճակը ներկայ հանգամանքներում այդ է: Իրաւ է մեր հասարակութեան պէս դեռ ևս անկերպարան և անձեւ հասարակութիւնը ամեն ժամանակ պահանջել են և պահանջում են իրանց կերպարանաւորութեան համար զոհ թէ եկեղեցական և թէ աշխարհական գործաւորաւոր անձնակերպից, բայց և այնպէս, կարծում ենք, ժամանակ է արդէն և հասարակութեան մտածելու, որքան կարելի է, այս զոհարարութեան պահանջները իրաւունքով հասարակութեանը համար գործարկել թիւր աւելցնել, որովհետեւ անձնագործութեան ընդունակ անձինք միայն բացառութիւն կարող են կազմել: Եւ յիշաւ, որ արժանաւոր քահանայներն դառն վիճակը կարելիցւ թիւն կը յարուցանէ թէ եկեղեցական և թէ աշխարհական գործի մէջ և նոքա աւելի եռանդով և շրջանաւարտութեամբ կը մտածեն իրանց կեանքի այնպիսի ակտը և մեղք կողմերը մեղքացնելու և օրից օր լուսաւ օրելու համար:

Հրաւիրում ենք առաւելապէս վերաբերել հոգիին վերայ մեր արժանապատիւ մեծ տէրութեան ուշադրութիւնը, որովհետեւ նորա աւելի կարող են այս գործում և անընդմիջապէս նոցա կը պատկանի այս գործի սկզբնաւորութեան պատկերը, նորա պիտի աշխատեն ապահովելու իւրանց ազգայն սերունդը, որ չէ կարող իւր գոյութիւնը պահել իւր պաշտօնի վայելուչ պատուով, եթէ չարեւ նախկին լինի այն զրբը, որ նա ունի այժմ ժողովրդական վերաբերութեամբ: Այս զրբով եկեղեցական դասը օրից օր պիտի աւելի և աւելի չքաւորութեան ենթարկուի և կորցնի իւր արդիւնաւոր նշանակութիւնը:

Մենք 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

նակութիւնը ազգի համար: Տարակցաւ չունենք, որ մեծ տէր հայրերը իրեն աւելի փորձանք, այս հանգամանքը իրանց խորին մտածութեան առաւել կը գործնեն և ցաւին շուտով դարման տալ կը խորհին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Այսպիսի 21-ին ներքե յիշած անձինքը զրգելով Ձեր սրտառու խօսքերից, որ յիշած էք ձեր լրագրի 41-ը համարում, յանձնեցին ինձ ուղարկել ձեզ տան և երեք օրուի և տան և հինգ կողմից յօգուտ Այգեանից եղարց: Մարտիս Մարգարեանց 6 օրուի, Յովնանիս Աթոնից 5 օրուի Գեորգեանց 2 և Թիֆլիսի պատաւաւոր քաղաքացի Ազգեանց Բարանանց 15 կ.:

Իմ կողմից ևս 5 օրուի, ընդ ամենը 18 և 15 կողմ:

Յովնանի Տէր-Յովնանիսան:

Խմբագրութեան յօգուտ փոքր Աթոնի սուրաւորների ստացած գումարները յանձնեց յ. Հ. Երթեմքնանցին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Մեգրուի 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

նակութիւնը ազգի համար: Տարակցաւ չունենք, որ մեծ տէր հայրերը իրեն աւելի փորձանք, այս հանգամանքը իրանց խորին մտածութեան առաւել կը գործնեն և ցաւին շուտով դարման տալ կը խորհին:

Մենք 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

նակութիւնը ազգի համար: Տարակցաւ չունենք, որ մեծ տէր հայրերը իրեն աւելի փորձանք, այս հանգամանքը իրանց խորին մտածութեան առաւել կը գործնեն և ցաւին շուտով դարման տալ կը խորհին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Այսպիսի 21-ին ներքե յիշած անձինքը զրգելով Ձեր սրտառու խօսքերից, որ յիշած էք ձեր լրագրի 41-ը համարում, յանձնեցին ինձ ուղարկել ձեզ տան և երեք օրուի և տան և հինգ կողմից յօգուտ Այգեանից եղարց: Մարտիս Մարգարեանց 6 օրուի, Յովնանիս Աթոնից 5 օրուի Գեորգեանց 2 և Թիֆլիսի պատաւաւոր քաղաքացի Ազգեանց Բարանանց 15 կ.:

Իմ կողմից ևս 5 օրուի, ընդ ամենը 18 և 15 կողմ:

Յովնանի Տէր-Յովնանիսան:

Խմբագրութեան յօգուտ փոքր Աթոնի սուրաւորների ստացած գումարները յանձնեց յ. Հ. Երթեմքնանցին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Մեգրուի 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

նակութիւնը ազգի համար: Տարակցաւ չունենք, որ մեծ տէր հայրերը իրեն աւելի փորձանք, այս հանգամանքը իրանց խորին մտածութեան առաւել կը գործնեն և ցաւին շուտով դարման տալ կը խորհին:

Մենք 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

նակութիւնը ազգի համար: Տարակցաւ չունենք, որ մեծ տէր հայրերը իրեն աւելի փորձանք, այս հանգամանքը իրանց խորին մտածութեան առաւել կը գործնեն և ցաւին շուտով դարման տալ կը խորհին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Այսպիսի 21-ին ներքե յիշած անձինքը զրգելով Ձեր սրտառու խօսքերից, որ յիշած էք ձեր լրագրի 41-ը համարում, յանձնեցին ինձ ուղարկել ձեզ տան և երեք օրուի և տան և հինգ կողմից յօգուտ Այգեանից եղարց: Մարտիս Մարգարեանց 6 օրուի, Յովնանիս Աթոնից 5 օրուի Գեորգեանց 2 և Թիֆլիսի պատաւաւոր քաղաքացի Ազգեանց Բարանանց 15 կ.:

Իմ կողմից ևս 5 օրուի, ընդ ամենը 18 և 15 կողմ:

Յովնանի Տէր-Յովնանիսան:

Խմբագրութեան յօգուտ փոքր Աթոնի սուրաւորների ստացած գումարները յանձնեց յ. Հ. Երթեմքնանցին:

ՅԱՐԳՈՑ ԽՄԲԱՅԻՐ

Մեգրուի 42 համարում հարգած լուրը Մեգրուի մասին անհաշտ տխուր տղաւորութիւնը գործած պիտի լինի ամեն բարեմիտ Հայի վերայ: Մենք ամենքս, իրեն հարողաւ զաւակներ իւրանց մօր, պարտական ենք օգնելու Մարտի Աթոնի սուրա ամեն կանոնաւոր, ազգագուտ և անհրաժեշտ կարեւոր մէջ:

Այս զգալով իրենց զրգած օրագրան պարտք են համարում ձգել և իմ լուսայն ձեռնարանի նորագործական զանաւանակը, ուստի և անհրաժեշտ են այս նախկին ձեռնարկութեանը քան և հինգ օրուի, որ ինչպիսի նախաձեռնութեամբ ըստ պարտականիցն, որով շատ կը պարտաւորեմ ինձ:

Համար. Երթեմքնանց:

ԱՆՔԱՅԱՆԻՍՏՈՒ

(Թարգմանութիւն ՄԵԳՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԼԻՏԵՐԻ)

Երթեմքնանց, ամենայն տեղ կենտրոնան ինչպիսիք մեծաշնորհ ուսումնարանաւոր կանն է: Միտք չունենալով այդ խնդրի վերաբերմամբ ընդհանրապէս խօսել մասնաւորում և լուսայն Այգեանից փոխադրութեան մէջ ուսումնարանութիւնն այժման զարգացած է, որ այս կողմից նորան կարծեմ առաջինը կարելի է համարել Լուսնաւոր: Ինչպիսի տղայաց է այն, որ Այգեանից գրադարան մասնաւոր ուսումնարանների թիւը բուսականն շատ է, նորա երկուս ազգային ուսումնարանները լին ևս աշա-

Բացուելը ծխական ուսումնարանների
թիւը իմ կարծիքով պէտք է լինի որ-
դպոց համար գտնէ չորս հատ, իսկ աշ-
կանց երկուս Այս թիւում ևս չեմ հաշ-
ւում այն երկու փոքր ուսումնարանները,
որ ինչքան լուր՝ եմ, մասդիր է բաց
անելու մեր վիճակային ուսումնարանի հո-
գարարներին, իրեն պատրաստական
գաղափարներ զուգընթաց բաժանումն, որ-
պէս զի այսպիսով թէ՛ թիւնը աճում ի-
նչ ուսումնարանի պատրաստական դասա-
տան երեք բաժանմանը մէջ աշակերտաց
չափազանց դիւրան և թէ՛ մասամբ լրաց-
րած քաղաքի մէջ ուսումնարանի ծա-
պահանջը: Երանի՛ թէ մեր ծանախը հո-
գարարներին չը յարապիր իրադրուե-
լու այս գեղեցիկ մտադրութիւնը և սորա
օրինակին հետեւի Արդարեւս ուսումն-
արանի հոգարարներին ևս Այսու-
հետեւ մեզ կը մնար միայն փոխադիւ-
նելու միւս ծխական ուսումնարանների բա-
ցումն ու բարեկարգութիւնը, որ դժուա-
րին չէ ամենեւին, եթէ միայն պարտաճա-
նալու թիւին, գործադիրութիւն լինի մէջ
անդ: Առաջացող զգուշ պահանջներն
ևս, փաստ հեմ, որ չէ լինիլ, քանի որ նոյն
իսկ այժմեան մասնաւոր ուսումնարանների
ուսուցչաց մէջ անգամ ուսն այսպիսիքը,
որ անընդունակ չեն մի կանոնաւոր ծխ-
ական ուսումնարանի համար, եթէ առաջ-
նորդութիւն ու հսկողութիւն լինի, մա-
նաւանդ որ դրան իմ կարծիքով եւսն-
գով անձնատուր կը լինին իրանց գործին,
կը փոխանակ այժմեան փոփոխական դրու-
թիւնն ու շատ անգամ մուրաքցանական
ձեւերին՝ ունենան փոքր ի շատէ հաստա-
տուն ապահովութիւն, թէ ևս անշնան, այ-
նուամենայնիւ բաւականացողը:

Գործի կը ծաղկոյն թիւն ևս առաւել
յուսակն իմ լինի, որը ծխական ուսումն-
արանները մի ներքին կայ ևս ունենան
փնտրային և Արդարեւս ուսումնարան-
ների հետ բոլոր ուսուցիչները կը կազ-
մեն մի սիրաշատկալ ընկերութիւն, կաշ-
խատեն պահպանել մի և նոյն խոհեմ
մանկավարժական կանոնները, կունենան մի
ուղղութիւն, մի նպատակ, կը ճանաչեն մի
սուրբ գործը, և իւրաքանչիւր իւր շարքով
կը ծախեն արդիւնաւոր կացութիւն իւր աշ-
խատանքը:

Սերերն է ինձ յուսել, որ այս հասա-
րակական անմեղքութիւն պահանջը և մեր
բարեկամ կողմէն մարդասիրական փափա-
ղը լըտցած պիտի տեսնուի:

Հ. Ղ.

— Մեզ հաղորդում են, որ Սր. Լեւոնյանին ճե-
մարանի վերանորոգութիւնը կապալաւ տրուած
է Երեսնից հրաւիրւած ճարտարագետին
13,500 օտրլով: Գործարարները երկու և
կէս ամսուան միջոցում պարտաւորուած է ճե-
մարանը վերածնելու իւր նախկին կերպարան-
քին:

— Սեպտեմբեր ամսի վերջին Քիթիլիսի մա-
նի մեծ. Պ. Յովհաննէս Ստեփաննոսեան
Անանեանը:

Արժանապատիւ պարսկերէն լեզուի արտ-
ելիստիկ Սր. Արմաշին և մի քանի այլ ուս-
տանիցիներին:

Ինչպէս լուր՝ ենք, մեծ. գործը ամեն տեղ
թողել է յիշատակ նշանաւոր գործարարութիւ-
ններով, մանաւանդ մարդ Արմաշի ծննդավայրին և
տղարանին, լուր՝ ենք նոյնպէս իրեն հառ-
մատ լուր, որ մեծ. պարսկերէն գիտաբանութիւն
ունի Քիթիլիսում, իւր մարտնի բաղաւորում յա-
ւատնական յիշատակ յիշելու կամ ապահո-
ւելով Սր. Գալիանեան չալ օրիորդական
ծխական դ. պ. ո. ց. դրամական միջոցով
և կամ մի նոր չալ օրիորդական հոգարար
լուր բաւարար կուտանայ անապատի հովանա-
ւորութեան ներքոյ: Յանկայի է, որ օր առաջ
կապորդիւր մեծ. պարսկերէն այս բարի գիտա-
բանութիւնը: Եւ յիշատի բնէ առնել նախա-
ձեռն և քաղաք յիշատակ կարող է լինել մար-
դու համար, քան իւր աղջկին արմաւաւոր
մարդիւր ապաւ զգացման իրադրութիւնը:

— Վաղը, կիրակի, ամսու 3-ին տեղւոյ չալ
թարգմանական ընկերութիւնը յօդուած մեծ. պ.
Ամիրան Մանդիկեանից կը ապ. «Պ և Պ 0» կո-
միտեան Գերմանական կուտուէ, Գալիանեանի
պրոպագանդիստ, պ. Զիլիպեանեանի տանը,

«Մասիս» լրագրում կարդում ենք, որ Երզն-
կէի, Կոզմասի և Կիտանի կողմէր (Փոքր
Ասիա) միայն չալիւրէ 23,000 հոգի ենթարկ-
ւած են սովորածի փոխարին և յուսանաւոր-
թիւնն մէջ ևս իրանց ապագայ վիճակի մա-
սին:

— Կ. Պոլսոյ լրագրներում կարդում ենք, որ Ե-
րեսնան Արարած ինչը ստացել է Մաշիկու-
թեան և Վիկտորիան բարձր աստիճանը:

— Անցեալ հոկտեմբերի մէջ երեկոյն Նիկոլի
չալաղի Յովհաննէս Այվազյանից գտնա-
ւորւած էր Պոլսում և ինչպէս Մաշիկը հաղոր-
դում է, հիւրընկալութիւն է գտած իստ. Պա-
րսի Սարգիս բէյի տանը: Ետ նշանաւոր
անձինք այցելութիւն են արել նորան և ստա-
ցել են փոխադրութիւնը: Նոյն ամսու 12-ին
մեծ. Այվազյանից փոխարին և յուսանաւոր-
թիւնն մէջ ևս իրանց ապագայ վիճակի մա-
սին:

— Առաւել, որ Վ. Կարապետ. Սուրբաբ, որ
այց երեկոյն չալաղի Նիկոլի Նիկարած 24 հատ
պատկերներ ունի, ստացել է նրան այլ ևս
մի քանի անարարներ Նիկարած:

Խօսքի իրան ամս, հարաւ փոքր կու կանչէ
քիչ է:

— Եւս..... տերտերակին, ինչ բանիւր փա-
ստում ինձ..... անձանքիս համար բացառապէս
Տէր-Վրթանէսը:

— Չիւս անի ու չիւս գիտի, թէ վաղեմ կու
պահիլ քու վարդիկանցը, երկուսին օրօր-
ով տալով տերտերակին: Միւս օրը նա գով-
պէս ման էր զարկա փողոցում, այսպիսով
զեւրով Նա կարծես թէ մէկին էր փնտ-
րում: Նա այսպէս չիւրով քաղաքում, յան-
կարծ հեռուէր տեսնելով Պարսից Տէր-Յով-
հաննէսին, վազեց նորա մօտ:

— Մեծ տերտեր, ինձ էլ կանչիր չալ մե-
սկի վերայ, բացառապէս նա.....

Պարսից Տէր-Յովհաննէսը, տեսնելով նորան
և լսելով նորա բացառապէս խոսքը, փարաջէն
հասաւ և փախաւ նորանից:

Նոյն օրը չալ մեկին թաղանթ, քանա-
ները կարգով շարուած մեկը տեսնելու մի-
մեանց նա հօժուած էին:

— Զարկարի Տէր-Վրթանէս բանանան,
Տէր-Սիւրբա, յարմար էր մէկ քանանայ մի-
սին, իրեկապարեմ է.....

— Ի՞նչ ասաց քիչ, միւսը չիւրած հարց-
նում էր:

— Պարսից Տէր-Յովհաննէս ասաց, պա-
տաստանում էր քանանան. էսօր նրան կապե-
լիս տեսնել է..... ասում ին զըշտալով ին զըրիւ.....

— Արտուս, արտուս աղա..... զըրիւ շար-
ժիւով և շարականը կը կապեցնելով ասում էին
չալ մեկին թաղող մօրնի քանանաները:

— Տէր-Վրթանէսը չէր հանգստանում, նա
միւր իւր երեսակայութեան մէջ Նիկարած էր

իւր հովանական պաշտօնն այն դրոյնքով, որ
քանաւորութիւն ժամանակ տեղեկագործում էր
բնի իրան իւր երկրորդայ աւալ քանանայի
ընդհանրութիւնն ուսումնարանի հիմնաւոր մա-
սին, նրան դեռ ևս չը տեսնեց զըրիւ գործը,
նա չիւրով այն երկրորդ փողոցի մօտ,
հասնելով էր նոյնա ուսումնարանի օգտակա-
նութեան մէջ և մի քանի անձանց կապելը և
յաշխատարարութիւն տեսնելով իրանց ուղիւ ու-
սումնարան ուղարկելու համար, նա զիմեց
գործակալ մեծ քանանային միջնորդելու:

— Մեծ տեր չալին ուսումնարան հիմ-
նելու համար, տաճարի վրայ տալով քանանան
— Արար ժողովուրդն է կամենում, մեծ տեր
տեր:

— Ժողովուրդը չալ բան է կամենում:

— Գաւթուրը տեսնել ունիք, կարելի է
նորան յարմարեցնել ուսումնարանի համար,
կրկնում էր Տէր-Վրթանէսը:

— Եւս տեսնեցի զՎարդիկիւրներին համար
պահած ունիք, քո ուսումնարանի համար նա-
րանց տուրքից չիւ գրելու:

Տէր-Վրթանէսը կու տեսէ և այս ընդդի-
մադրութիւնը և այնուհետեւ էլ խօսակցութիւն
չունի մեծ քանանայի հետ:

— Զարմանալի բան է, ասում էր մէկ օր
մեծ քանանան մէկին, ևս մեր Վրթանէս քա-
նանան տանը մէկ կտոր հաց չունի ուսուցի-
ւոր ուսումնարանների վրայ է մտածում.....

— Զիւս..... պատասխանեց Արմաշին Առա-
քի քանանան, նա էլ ինչպիսիքն Տէր-Կի-
րակոսի պէս եղիտուրով աղբին ուղղու
լաւ էր երեկ..... հասնելով իմ..... Տէր-Վրթա-
նէսը ընկնում էր զարգաւարական կեանքի

Լեւոնյանի նորակապ ինքնու ձեւարանի
այսինքն մասին «Մի. Յիւր» լրագրում կար-
դում ենք. Երեսնի և ցաւի դժբաղդութիւն-
ները չեն վերջանում: Այս օրերում կրակի
հարակ կաւ Լեւոնյանի չալը ձեւարանի
չիւրութիւնը, որ մի քանի շաբաթ առաջ միայն
օրնուցում էր Վ. Կարապետի աշխատութիւնների
և հայրական հոգաբարձութեան պատուի յա-
ջարկան արտադրելու տեսարանը խորը տա-
ւորութիւն է գործել Նորին (ծառի) վերայ:
Լեւոնյանի հարա ցաւի արտադրութեան մա-
սին, Գեորգ զ. Կարապետի անձնաւորութեան
թիւնն իւր հոգի օգտին չէ թող տալիս մեկ
կապաւել, որ այս դժբաղդութիւնը կը կրկն-
նայաւել Նորա ետեւը և չալաց աղբի ան-
հրաժեշտ պիտոյններից մէկը, այն է իւրանց
մեծ պաշտօնին արժանի երկրպագաններ ունե-
նաւոր կարօտութիւնը, ըստ առաջինը կը լինի
ամենայն չալը չալիւր Գիտի անընդհատ հո-
գաւարութեան ապահովումը:

— Մամուլի տակից դուրս եկաւ «Հայկական
Հեղինակների Միութեան» վերջապիւրջը: Գինն է
25 Գ. Ռուսաստանում և մէկ քրահի Տաճկաս-
տանում:

ՆԵՐՔԻՆ

Ներկայ տարւոյ յունիս 15 ին Բարձ-
րագոյն հաստատուեցաւ նոր կանոնադրու-
թիւն փաստարանների մասին: Այս բարձ-
րագոյն հրամանի հիման վերայ փաստա-
րանների կարող են լինել նոյն, որոնք սո-
րա համար հաստատուած կարգով կա-
րող են հարցաքննուել նահանգական դա-
տարաններում, բացի այն անձանց, որոնք
ստացել են իրաւարանական բարձր ու-
սումը: Այսպիսով ազատ են այդ հար-
ցաքննութիւնից: Փաստարան լինելու հա-
մար նորա պէտք է ստանան այն նահանգի
դատարանից, որտեղ կամենում են պա-
րակել փաստարանութեամբ, իւրաքանչիւր
տարի առանձին վրայականների, ներկայից-
ներով սորա համար յատկացած տուրքը:
Յստակական վրայական ստանալուց ազատ
են այն անձինք, որոնք ստացած են եր-
գուեալ փաստարանի կոչումը:

Սորան պէտք է աւելացնել, որ նոյն
կանոնադրութեան հիման վերայ վրայա-
կան չունեցող փաստարաններ ունին ի-
րաւունք տարու պ մէջ պարտարանութիւն
այն երեք դրոյն և որ այս կանոնից զան-
աւորուել են իրաւարանների և քրահական պա-
տասխանատուութեան: Նոյնպէս կարող
են պաշտպանել դրոյն դատարաններում
կարգաւորների կուտակարկները, չը ստա-
նալով սորա համար առանձին վրայական.
դատարանները իրաւաւորանում են միայն
նորա ներկայացրած հաւատարմութիւնով:

Վերջիւ խալ Բարձրագոյն հրամանը ի-
րաւար ածուցում և մեր կողմանում թիւք:

Լուր՝ գործընկալ այդ սխաւայաւ կրա-
գործուել յունիս 20 ից և մինչև այս-
օրս վրայական ստացողներ կան 8 հոգի
և յոյս կայ որ նոյն թիւը օրըստօրէ ա-
ւելանայ:

Այս կարգադրութեան միւրը դժուար
չէ հասկանալ: Տէրութիւնը կամեցաւ ա-
զատել ինքն՝ անդադրելու անձանց այն շա-
համը և տարրի փաստարանների ձեռ-
քից, որոնք ինքնակոչ այդ անունը կրելով
հարստահարում և զայլակերպեցում էին
ժողովուրդը, հարկադրելով սորան սխա-
ղործ լինելու շահակերպութեան հա-
մար:

Այս գործաւորութեամբ ինքնակոչ փա-
տարաններ թէ դատարանի գործերն էին
շատացնում և թէ ինքն՝ մարդուն ձեռն
աւելորդ անդադրելու ծախսերի մէջ: Դա-
տարանի գործերը այդ շահամբ անձանքի
կրակներով շատանալով տկամայ մնում
էին ստեղծ տարիներ անընդհատ կամ ա-
ռաջ էին գնում շատ դանդաղ և այս
հանգամանքից հասարակութեան մէջ ան-
կրակացի տրուում էր բարձրանում նոր
դատարանի գէմ, գովելով հին դատա-
րանի կազմակերպութիւնը:

Մեկը աւելորդ ենք համարում այս-
տեղ հաստատել նոր դատարանի կազ-
մակերպութեան գերադրանքութիւնը հին,
որովհետեւ 20 նոյեմբերի 1864 թ. Բարձ-
րագոյն հրամանաւ հաստատած օրէնքը
ինքն ըստ ինքեան ազու է և համարե-
ցուցիւ կայսեր այն խօսքերով, որոնց հի-
ման վերայ կատարուեցաւ այդ կազմակե-
րպութիւնը: Վարդ և իրաւացի դատա-
սանն նշանաւոր խօսքերը նշանաւոր են
այդ դատարանների:

Միայն այժմօրային այդ նշանաւորի հե-
տեւորութիւն կամենում են դատաստանից
բաւարար այն անկողը գործերը, որոնք
սխաւում էին այնպէս ինքնակոչ և շա-
համը փաստարանների ձեռքով և խո-
չընդող լինում գործերի արագ վճարում:
Նոր-օրէնքով ընդհանուած փաստարանները
աւելի հասկացող և գործերի էութիւնը
խնդրել անձինք լինելով, փոքր փարձա-
տութիւնն համար, որ մինչև այժմ ստա-
նում էին ինքնակոչ փաստարանների, չեն
սխալ այնպիսի գործ, որ նոյն կարծիքով
անխաւացի է և կարող է գործի տիրոջը
շուտով աւելորդ ծախսի մէջ զգիլ, քան
թէ տանել գործը: Առաւել ենք չեն անել
և չեն յանձն առնել այդ տեսակ անխա-
ւացի գործեր, որովհետեւ այդ անձինք կա-
րող են դատարանի առաջ կողմնել ի-
րանց վարիւր և այլ ևս չը ստանայ փա-
ստարանների:

տարանութեան իրաւունքը:

Բայց, ի հարկէ ժողովրդի ինչ՞ մա-
սը ի միջի այլ գործերի, կարող է ու-
նենալ և արդար գործեր, որոնք դատարա-
նի առաջ միջնորդելու համար յանձնու-
մ էր փոքր փարձով այն անուս և ինքնակոչ
փաստարաններին, կամ նոյն հետ խոր-
հուրդ տեսնում նոյն գործի էութեան հա-
մար: Եւս անէ այս դէպքում սա: Նորոն-
տիւր փաստարանները նոր օրէնքի հիման
վրայ թուով քաղաքով կարող են անա-
մատելի դառնալ այդ ինքնակոչ համար
և մինչև անգամ գործի մասին ժողովուր-
դը սոցիալիստ եղիտուրութիւն ստանալու մի-
ջոց էլ չէ ունենալ:

Պէտք է տեսլ, որ թէպէտ քրէական
գործերի պաշտպանելու պարտաւոր են եր-
գուեալ փաստարաններ յանձն տանուլ
առանց փարձի դատարանի առաջարկու-
թիւնով, սակայն այդպիսի մի պարտաւո-
րութիւն քաղաքական գործերի վերաբե-
րութեամբ նոյն վրայ չէ գրուած: Եթէ
մինչև անգամ Լ. Երզնկայի փաստարանները
դատարանի առաջարկութեամբ յանձն կառ-
նեն որեւիցէ քաղաքական գործ պաշտպա-
նելու, նոյն իրաւունք ունին գործի տի-
րոջից պահանջել փարձատրութիւն, որե-
նշանակում է դատարանի առանձին վը-
ձիւով:

Բայց որքան որ փոքր լինի դատարանի
փարձաւորութեամբ փարձատրութիւնն էր-
գուեալ փաստարանի համար, այնու ա-
մենայնիւ այդ փարձը համեմատաբար նը-
շանաւոր կը լինի այն դեմարկից, որով մի-
չէ այժմ փարձում էր ինքնակոչ փա-
տարաններին ինչ՞ ժողովուրդը, իւրեան
գործը նոյն յանձնելով պաշտպանելու:

Սյո տեսակ արդիւնքի հանգամանք-
ները ստիպուած կը պատահի, որ քաղա-
քական գործեր ունեցողները ախաւայել կը-
թողնեն իւրեանց գործը պաշտպանելու,
կամ դանաղան նոյն տեսակ ինքնակոչ միջ-
նորդների օգնութեամբ կը հաշտուին հա-
կաւորներին իւր հաշտուին հա-
կաւորներին հետ շատ չինքն փարձա-
տութեամբ, կամ թէ ինչպէս այժմ հը-
նարի են ինքնակոչները մի առանձին հա-
ւատարմութիւնով ձեռք կառնեն այդպի-
սաւ կարուածքը և նոյն կարուածքների
կատակարարել կոչումը կրկնել, նոյն պայմա-
ններով ինչպէս փալ, կակնն պաշտպանել
սոցա գործերը: Հետեւեցը պատկերը դը-
ժուար չէ գուշակել: Եւս մարդիկ հա-
ւատարմութիւն կարող են մեծ վնասի մէջ
ընկնել, որովհետեւ շահամբ օք—փա-
տարաններ ի շարք կարող են գործ ա-
ծել սոցա հաստատարմութիւնը:

— Զան..... հէրը չէ քիչ, էն մանանակն
էլ մէկ լաւ չալ փոխ վրայ կաւար.....

— Զեմ կաւարվում մեծ տերտեր, օճախ
մեծացաւ:

— Լաւ, տաւ օսկով կու տամ..... ամա Տէր-
Միւսային չալին, նա էլ էր ուղղում:

Բայց Զաղային օճախն էլ չէր օգնի Տէր-
Վրթանէս քանանային: Առաջաւոր տարիներին
աղքատութիւնից և կարօտութիւնից նա այն-
քան էր նուաղել, որ Կրկնայի հարստութեան
անգամ չէր վերականգնել նորա առողջու-
թիւնը:

Գ. Մ. Զ.

Մի երկու չալաւարի կողմը վաղում էին
չարձաւ ու խալվարներ ձեռքում տիրապետելու
ու մանանակներ: Նոյն երկու վրայականը քա-
նանային պէտք է ապրել էին երկուցից:

Մեծ և կրտսեր քանանաները, ուղեկցու-
թեամբ կուտակուին հոգեւորականի, զգեստաւո-
րած դուրս բերին անից քանանայի մարմինը:

— Տէր-տէր քան, քո կարգին մեռելիւ տէր-
տէր քան, ում արով իս թողնում վարդիկե-
րանցը, տէր-տէր քան, բացառանում էր ետե-
ւից տերտերակին.....

— Տէր-տէրներ, մինձ տէր-տէրներ, հայր-
տուր քան, ձեր կարգին մեռելիւ, ուր էք տա-
նում էք ինչպէս, ում էք պահ տալի դրա-
րը երէկոյնքանցը, բղաւում էր հոգեւորական-
ների ախաւայնների տերտերակին:

Բայց տերտերակին քաղաքականութիւնը հո-
գեւորականների ախաւայն մօտով էր անց կե-

— Զան..... հէրը չէ քիչ, էն մանանակն
էլ մէկ լաւ չալ փոխ վրայ կաւար.....

— Զեմ կաւարվում մեծ տերտեր, օճախ
մեծացաւ:

— Լաւ, տաւ օսկով կու տամ..... ամա Տէր-
Միւսային չալին, նա էլ էր ուղղում:

Բայց Զաղային օճախն էլ չէր օգնի Տէր-
Վրթ

Մենք կարծում ենք, որ մեր երկու-
եակը և նորոգող փաստաբանները այս առ-
թիւն պէտք է փորձեն մտադրանք լինել
և իրենց մէջ հերթափոխութիւն սահ-
մաններ խնդրող դրոշմը քննելու և
ստորագրելու համար: Այդպիսով նորա կարող
են իրանց որոշումը յայտնել զործարարութեան
և իրենց զործը լատ էութեան իրաւացի և
արդար է սկսել տան նոցա դրոշմը, հա-
կառակ դէպքում՝ համարեն դրոշմ ան-
նպատակաւորութեան մէջ:

Հերթափոխութեան այսպիսի մի միջոց
մինչև անգամ փաստաբանների ներկայ
թուի վերաբերութեամբ ծանր դրոշմ չի
լինել աշխատանքի կողմից: Բայց դրոշմով
որպիսի բարոյական ազդեցութիւն կարող
են ունենալ իւրանց պաշտօնի նշանակու-
թիւնը վերականգնելով և ժողովրդի հա-
մակրութիւնը դէպի նոր դատարանները
գրաւելով: Իւրաքանչիւր փաստաբանի հա-
մար ծանր պարտաւորութիւն չի լինել մեր
կարծիքով ընդունել այս միջոցը: Մենք
չեք կան բռնիքներ կամ այլ մասնագէտների,
որ խնդր՝ ժողովրդին առանց վարձի կամ
չնշան վարձով խորհուրդ են տալիս իւ-
րանց գիտութեան վերաբերեալ դրոշմ-
րում: Փաստաբաններն ևս որպէս մասնա-
գէտներ իւրանց մասնում, կարող են մեծ
ծառայութիւն անել նոցա, ժամանակին
խորհուրդ տալով թէ դրոշմ էութեան և
թէ դատարանի վճռահաստիքեան դա-
նադան ժամանակամիջոցների մասին, որ
անգրագիտ մարդիկ չենմտաւորում, մեծ վնաս
են տալու, այդ ժամանակամիջոցի անց-
նելով և վճար օգուտ չը քաղելով, և
պաշտպանել այդպիսեաց դրոշմը շատ փոքր
վարձով կամ առանց նորա:

Պետերբուրգի Մանկավարժական ընկերու-
թեան 5 նստում, ինչպէս հաղորդում է «ՇԽՆ»,
33-ի, լրագրող մի մանկավարժ պ. Ղազարով
կարգադրել է իւր նկատողութիւնը Տաճարի մէջ
կազմ ամառային ուսուցչական ժողովի մա-
սին: Ի միջի այլոց տեղեկութեանց նա յայտ-
նել է ընկերութեանը այն դրութեան մասին,
որ ունին այժմ Ռուսաստանի մէջ տարրական
աղագային ուսումնարանները: Նա յայտնեց, որ
ուսումնարանը չունենալով լաւ կազմակեր-
պութիւն չէ կարելիքում գիւղացիների մէջ
համակրութիւն, այն ինչ նոցա շատ ցանկա-
նում են ստալ իւրանց զաւակներին կրթու-
թիւն: Եւստոյ նա դարձել է այն միջոցների,
որ նորա կարծիքով կարող են առաջ տանել
ուսումնարանական դրոշմը: Նախ և առաջ նա
կարծում է հիմնել իւրաքանչիւր քաղաքում օ-
րինակելի դպրոց յիշակալ գիւղերի համար.
այս դպրոցը պէտք է աւանդ լաւ տուն, մա-
քուր, ընդարձակ, պարտէզ լաւ և այլն: Այդ
դպրոցին կից պէտք է վերջապահաւոր ինչպէս
ժամանակաւոր միջոց նա առաջարկում է ևս
կազմել շարժական գրադարան: Սորա համար
մի օրինակ նախագիծ գնում է ուսումնարանի
հարկաւոր դրոշմը և բաժանում է դպրոցների
թուի վերայ: Գրեցը դարձում են առանձին
արկիւնների մէջ, որոնք հերթով իւրաքանչիւր
դպրոցի մէջ մնում են որոշեալ ժամանակ, և
սխալ ուղարկում են որիւր դպրոցներ: Այս
իտալի դպրոցական կազմակերպութեանը մի-
այն պ. Ղազարովի կարծիքով կարելի է հա-
նել, որ ուսուցչական ժողովներն էլ կը լինին
անպայման օգտակար և նպատակաւոր:

Հաղորդելով պ. Ղազարովի գեղեցիկ աղ-
գային ուսումնարանների կազմակերպութեան
մասին, մենք կրկին և կրկին ուղարկում ենք
հրաւիրում ենք մեր ազգային դպրոցների վա-
րձութեան, որ Հայ դատաւոր կանոնադր-
դատարանները համարձակ միջոց են հարկա-
ւոր է դիմել վերջ յիշողների մոցնելուն,
մեզ հարկաւոր է վերջապէս հիմնել մեր
ազգային ուսումնարանների առաջադիմութեան,
առանց որոշ մեր ընդհանր ապագային կը
լինի և չենք հասնի այն նպատակին, որ ու-
նենք մենք աչքի առաջ:

«ՏԱՅԵՆ» լրագրում կարգում ենք: Մեզ հա-
ղորդում են, որ Քիշինով փաստաբանի ի-
րաւունք ստացող անձանց թիւն անկրկն աւե-
րանում է: Սկզբում պ. պ. փաստաբանները
չառ մեծ երկիւղ էին կրել հաղորդանքեանց
պատճառաւ, բայց այժմ նոցա աւելի համակ-
րութիւն են ստանում և այս հանգամանքը միջ-

կարող է ապահովել, որ մենք Քիշինովի
չենք մնալ հաւանք փաստաբանների:

Ստաւրապոլում, ինչպէս կարգում ենք «ՏԱՅԵՆ»
լրագրում Սեպտեմբերի 16-ին եղել է
Ստաւրապոլ նահանգի ժողովրդական ուսում-
նարանի ուսուցչաց և ուսուցչուհեաց երրորդ
ժողովը: Այս ժողովին ներկայ են գտնուել
33 ուսուցիչ և 27 ուսուցչուհիք և բացի այդ-
նից 26 նոցի ուսումնարաններում ուսուցչա-
կան պաշտօն օրոնողներ: Մասնաւոր անձինք
այս ժողովի մէջ եղել են 20 նոցի և այս ան-
գամ բոլոր մասնակիցների թիւը եղել է 100
նոցի:

Քիշինովի ժողովին դրոշմ վերջացել է. ինչ-
պէս լսում ենք մինչև դեկտեմբերի 25-ը ներ-
կայացուցիչներ կը լինին Նրաժշտական ընկե-
րութեան դահլիճում: Ներկայացուցիչները միայն
կը բաղկանան Ռուսաց զանազան պիեսանե-
րից. իսկ միջոցներում խաղացիք կ'երգեն.
Այնուհետև կը տեղափոխուին ամառային
թատրոն՝ որ կը յարմարացնեն իտալական
ներկայացուցիչների համար, չինելով դահլիճ
է 8 հազար ուրուի. թատրոնը առում են, թէ
մասշտաբ են չինել միջոցն տեղում: Պ. Նաբ-
լյովինի հետ պայմանը խախտել են և նա մը-
նում է կառավարիչ, ստանալով ամսական 500
ուրուի: խաղացիք իրենանց կողմից 20% զի-
ջումն են արել պայմանագրուած վարձից և
մնալու են քաղաքում մինչև մեծ պատը Ա-
սում են, թէ իշխան Քազան թուամենանին են
նշանակում կրկին թատրոնի վերատեսուչ և
մենք բոլորովին հաւատում ենք այս լուրին,
որովհետև իշխան արդէն ցոյց տալիս իւր հըմ-
տուն իւրը թատրոնական դրոշմը մէջ, միջանի
տարի կառավարելով մեր թատրոնը: Սորա մա-
մանակ, ինչպէս ամենակերպով կարող ենք
վկայել թէ խաղացիք իւրմը լաւ էր և թէ
թատրոնի կազմակերպութեան մէջ մեծ կարգա-
պահութիւն էր նշարկում:

Թամաշեանի քաղաքային հոգէի պատ-
ճառով, ինչպէս յայտնի է ընկերացիին, մեղա-
դրութեան է պ. Ղազարովի մի գուշակների Սո-
րա դրոշմ արդէն քննուցուած և արդիւրոյ
մեղադրական ակտը ներկայացրել է Նախա-
գահական դատարանին:

Իւր կայ, որ ամսոյ 9-ին կ'ենեն դրա դր-
ժը: Ասում են թէ բաւական ծանրակշիւ ա-
պացոյցներ կան պ. Ղազարովի դէմ այդ դո-
շմ վերաբերութեամբ:

«ՇԽՆ» 33-ի լրագրող հաղորդում է՝ Պետեր-
բուրգի փոխարքայ Կրեդիտի բանկան կարգա-
դրութիւն է արել, որ դրեկտոր ընտրուած
անձինք իրական լինին անձական կրեդիտի
և բանկային մուտքների գեղեցիկ իրաւուն-
քից: Նոցա թոյլ է տրուում փող փոխ առնել
բանկայից միայն դրամականով:

Արեւմտում եկած էին երկու երեք անգլիա-
նիք, որոնցից մէկը ինժեներ էր, և ցանկանում
էր բարձրանալ Մոսկով և նսնել նորա պլանը:

ԲԱՆԱԳԱՎԱՆ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

— Բ Ե Ր Լ Ի Ն. Կուն Արեւմտի մասին դա-
տաստական քննութիւնը վերջացած լի-
նելով, դատարանը կարգադրեց աղանդի
նորան բանդարկութիւնը: Բայց որպէս զի
դատաստանից չը փոխել կոտը նա ներ-
կայացրեց դատաստանի վճռին համաձայն
100,000 տալը, որ կը կորցնէ, եթէ չը-
ներկայանայ որոշեալ ժամանակին դատա-
տանի առաջ:

— Իշխան Ռիմարիի դէմ ատրճանակ
արձակող Կուլմանը դատաստանի վճռով
տան և չորսամեայ բանդարկութեան դա-
տաւորութեան:

ՏԱՅԵՆ

— Ա. Պ Ե Ն. Սերբիայի և Ռումինի-
այի իշխանները մեծ ճիգն են բախում
ստանալու իրաւաւոր իրաւունք առեւտրա-
կան դաշնագրութիւնների կապիւր օտար
տերութեանց հետ: Այս ստորիւ Աւստ-
րիան և Գերմանիան յայտնել են բարձր,
Գրան իւրեանց հաւանութիւնը վերջի-
կալ իշխանների ձգտումներին: Ռուսաս-
տանը ևս համակր է այս հարցում Ա-

ւստրիայի և Գերմանիայի հետ: Մեծ և
պարզուր այս հանգամանքը դիտարկելով
չը կամեցաւ ուղղակի մերժել Աւստրիայի
և Գերմանիայի առաջարկութիւնը և ու-
րոշեց հարցանել և միւս տերութեանց
կարծիքը: Տաճկաստանը քաջ տեղեակ է,
որ Անգլիան, Ֆրանսիան և մասամբ Իտա-
լիան հակառակ են Սերբիային և Ռումի-
նիային ստալու առեւտրական դաշնագրու-
թիւնների կապիւր իրաւունքը, կամեալով
սկստ կապած պահել այդ իշխանութիւն-
ները Տաճկաստանի հետ: Մեծ կարգուր
այս տարաձայնութիւնները և, որպէս մեծ
տերութեանց մէջ պաշտօնական կի-
ւոր ստուգելուց զին ժողովրդ էր մեր-
ժել իւր հպատակ իշխանների առաջար-
կութիւնը: Զփոխներ 14 ից 4. Պարից
հաւաքաւորութիւնը հարցրում է, որ Աւ-
ստրիան Տաճկաստանի հետ միասին հաշ-
տակումը լուծել են Ռումինիայի հետ
առեւտրական դաշնագրութիւն կապիւր
հարցը, որով վերջ է դրել այս առթիւ ծա-
քած տարաձայնութեանց: Գերմանիան
սոյստնել է, որ համակր է Աւստրիայի
հայեացքին, բայց դեռ յայտնի չէ, թէ
Գերմանիան ևս կապիւր է Ռումինիայի
հետ դաշն, թէ ոչ:

— Տաճկաստան Պարզորդի գիւղում,
ուր սովորաբար տնտիւտաւոր ժամանակ
Ղարապաղի գիւղում են իւրանց համար
ուսուցիչ և վաճառում են իւրանց ապ-
րանքը՝ մտնում պատահեցաւ մի դէպք,
որ մեծ խռովութեանց և յուզմանց պատ-
ճառ եղաւ: Մի Տաճիկ սպանել էր միւ-
սին Տաճիկները կարծելով թէ այդ ըս-
պանութիւնը արել էր քրիստոնեաներից
միւրը, մեծ աղմուկով և միահամուռ հա-
մաձայնութեամբ յարձակեցան Ղարապաղ-
ցից վերայ և մոտ քսան հոգի սպանե-
ցին նոցանից, ի իրաւ որոց և մի վարդա-
պետի և մի կնոջ: Կենդանի մնացած Ղա-
րապաղի փախան: Տաճիկից դուրս և իւ-
րանց հայրենիքում տարածեցին այս
սխալ լուրը, որ մեծ տապալուութիւն դո-
ւնց Ղարապաղում: Ժողովուրդը կամե-
ցաւ իսկոյն անցնել աւազանաւորին և
վերջիկով լինի իւր արեւմտակիցների հա-
մար, բայց իշխանութիւնը սանձ դրեց զը-
գոված ժողովրդին մոլեռանդ ցանկու-
թեանը: Որպէս զի զրդուր չը մեծանայ
և նորանոր արեւմտեցութեանց պատճառ
չը լինի, կատարութիւնը ճանապարհ
ձեցի Ղարապաղում բնակող Տաճիկնե-
րին դէպի Տաճկաստան: Նշանակեցաւ
քննութիւն Ղարապաղի և Տաճկաստանի
քննիչների միջորդութեամբ: Այս տեսակ
իւրիւր առաջին անգամ չէ, որ պատա-
հում է քրիստոնեաների և Տաճիկների
մէջ: Քանի որ Տաճիկացի մէջ տիրակա-
նում է տղիւնութիւն և կրօնամոլու-
թիւնը, այնպիսի դիպուածները դեռ շատ
կատարահին և ոչ մի դատաստանական քն-
նութիւն կամ պատիւ արձանատիւ չեն
կարող անել այդ վայրերի սովորութիւնը
և վերջապէս իշխան:

ՄԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կաւ. լրագիրը տպել է «Первое-Общ. Вѣст.»
լրագրից քաղաւած, թէ այժմ Ս. Պետերբուր-
գում գտնուում է մի Հայ արեղայ, որ հա-
նապարհորդում է Ռուսաստանում այնտեղի
հոգիորդ դպրոցները գնելու նպատակաւ: Կա-
ճԵՆ-ի մեծ խնդիրը իշխող դրամաբեց տե-
ղեկութեան քաղաւած՝ հաղորդում է, թէ ե-
ղբուքի մէջ Հայերը կամեաւ են հոգիոր ճե-
մարան հիմնել և այս պատճառաւ ուղարկել են
մի արեղայ, որ աւարտած է իւր ուսումը
Մոսկովայի համալսարանում, այդ գնորդութիւ-
ններն անելու համար, իսկ իւր կողմից ոչինչ
ծանոթութիւն չէ տալիս, թէ որքան ուղիւ է
այս տեղեկութիւնը: Ահա մի տեղական խոմ-
բաղիւր որքան տեղեկութիւն ունի իւր երկրի
ըջանի մէջ պատահած դրոշմերի վերաբերու-
թեամբ:

Փարիզի դիտանոցը գուշակում է այս տար-
ւան համար վաղ և շատ ստորիկ ձմեռ առաւ

ձիւնով: Նոյեմբերի 15-ից մինչև Յունիսի
15-ը սառնիկ ցրտեր են անելու:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻՔ ԽՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ.
Ալեքսանդրապոլ. Պ. Ա. Ս. Դոք խնդրում
էք մեր լրագրի կամ տարեկան գինը պակ-
սացնել կամ երկու թերթ շաբաթը հրատարա-
րակել, ծառք արտի պէտք է խոստովանել,
որ մենք չենք կարող ոչ մէկը և ոչ միւսն ա-
նել առայժմ: Այլ թէ ինչ կլինի ապագայում
այդ էլ կախած է խնդրութեան հանգա-
մանքներից:

Խ Ե Ր Ա Պ Ե Ր Պ. ՍՄԵՐԵԱՆԵՑ
Հ Ե Ր Ա Պ Ե Ր Պ. Հ. ՆԱԽԱՆԵՑ

ՍՈՒԵՏՐԱԿԱՆ

Նույնի 1-ին.	
Ուկրին (պարսկերէնով)...	5 — 80
Արծաթը հին մանէթ.....	1 — 12 1/2
Հին արատանոց (5 հատը)	1 — 5
Փոխանակաւոր Պարսկաւ	6 — 65
Վճարելիք Օսմանեան իրաւ	4 — 49
Փոխանակաւոր Պարսկաւ	7 — 16
Լատարի իրիթի առաջին	189 —
Ներկորդը ...	189 —
Ուսմանը Ներկանի ...	5 — 23
Ամերիկայի սերմից ...	7 — 10
Տորան տեղական ...	10 —
Որդան կարմիր առաջինը ...	90 —
Որդան կարմիր ...	60 —
Մետաքը Նուսու լաւը...	140 —
— խմբիթու ...	120 — 50
Խաւքը թաւալ ...	7 — 50
Փարսաւաւ ...	5 —
Շաքարը ուրի ...	8 — 60
Արատահաման ...	8 — 25
Շաքարաւոր ...	7 — 20
Կիսախաւք Տրապիզոն լաւ	15 — 20
Սամանը 10/ից —	50 —
Կիսախի 25/ից —	75 —
Բոխայի 15/ից —	54 —
Սուրճը Մոկկայի ...	19 — 60
Ինծիկին (հասարակ) ...	16 — 20
Մոմը բնաւորակ (սաւարին) ...	10 — 40
Ճարգուի ...	5 — 20
Ներկայը ձողաձե (բրուսի) ...	3 — 10
Յախաւք (խաւքի) ...	4 — 20
Միջապաւ ...	3 —
Ցինի ...	5 — 10
Պղնձը անդիւր ...	13 — 90
Ստրական ...	10 — 70
Անաղը (կայիկ) ...	13 — 50
Անուշաղը (նիշաղուր) ...	7 —
Աղը հասարակ ...	85 —
Պղպիւղ ...	11 — 20
Իկապը առաջինը ...	135 —
— Երկրորդը ...	110 — 50
Ալիւրը հասարակ ...	1 — 20
Պիւստիկին (ջլալը) ...	20 —
Ալիւրից միւր ...	1, 14 — 50
Բրոզակի ուրի ...	14 —
Բրինձը Լանդարանի ...	2 — 50
Գարին ...	65 —
Սպիկան 83 ստրականի ...	7 — 65
Նաւթը ...	2 — 70
Օճաւ (սպիտ) ...	3 — 20
Իւլը ...	11 — 50
Ձէթը կտաւաւ ...	3 — 30
Կնճիթի (քուշիթի) ...	7 — 50
Շիրի ...	2 — 50
Գլորին ...	6 — 90

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

արտը եմ համարում յայտնել այն արժանապատիւ քա-
հանայից և ժրաշան դպրաց, որոնք Հրահանգութեան ունեն և վի-
ճակային կոնսիտորիայէն Հայոց Վրաստանի և Իմերէթի ուսա-
նելու Հայկական Եկեղեցական Չայնագրութիւնը (Նօտայ), որ նո-
յեմբերի 8-ին ուրաւթ ներկայ դատաւին Կոնսիտորիայում նախա-
ծանօթութեան և ցուցակագրութեան համար, որովհետև չուտով
սկսուելու են նոյն Չայնագրութեան դասերը:

Այս մասին, պատիւ եմ համարում խոնարհաբար յայտնել և
Հոգեւոր կառավարութեանց և դրժակատարաց, որ որքան կարելի
է շտապեն ուսանող դպրաց հասուցանելու Տփլիսի վերոյիշեալ ար-
հեստը ուսումնասիրելու համար:

Երկի քահանայ երջիկան.

Արձիւն ...	4 —
Մեղրամ ...	23 —
Խուշին ...	7 — 20
Չայի ...	2 — 10
Վերմիշի և մակարոն Ռուս ...	5 — 10
Օրեսու ...	6 —
Տեղական ...	4 — 30
Սաղց սպիտակ ...	4 — 80
Գրեշին ...	1 — 20
Կերպի ...	4 — 70
Կրտայայ Կանիթ ...	3 — 20
Կրտայայ Կանիթ ...	3 — 20
Նաւթիլը և Բնի ...	1) 14 —
—	2) 10 —
—	3) 8 — 60

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Փոստը

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ, ՍԻԲԻՐ ԵՒ ԱՐՏԱՍՏԱՆԱ-
ՆԻ ԲԵՐԷՆԵՆԵՐ, (այսի Պարսկաստանից և Ա-
սիական-Տաճկաստանից) գնում է ամեն օր բա-
նի կրակի օրից:

ՆԵՐՍԻԱՆ — Երկուշաբթի, չորեքշաբթի
և ուրբաթ:

ԱՆԼԻՔԱՆԻՔ -

ԲԱՊՈՒ — Չորեքշաբթի և ուրբաթ:

ՆՈՐԱՍՏԱՆԵՐ — Չորեքշաբթի:

ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԻՍԱՆ ԵՐԿԱՅ. ՎԵՐԱՑ ԳՏԱՆ-
ՎԱՍԵՐ ՏԵՂԵՐԸ — Ամեն օր, բացի կիրակի.
ՁՈՒԴԴԻԹ — Չորեքշաբթի:

ՕՂՈՒԳԵԹ — Երկուշաբթի և ուրբաթ:

ԱՆԼԻՑԻԱ — Երկուշաբթի և ուրբաթ:

ԲՈՐՁՈՒՄ — Երկուշաբթի և ուրբաթ:
(Իսկ ապրիլի 1-ից մինչև
բացի կիրակի օրից):

ԲԵՒԿԻԻԶ (Աւստրալ) — Երկուշաբթի և ուրբաթ:

ԲԱՐՈՒ (Եւս-
թի) — Երկուշաբթի, երեքշաբթի
և ուրբաթ:

ՆՈՒԻՐ, ՅԱՐԱՍ-
ԿԻ - ԿՈՒՌՅԻ
(Խաւքից Եւ-
թի) և ՅԱՐԱՍԻԱ
ԲԵՒԿԻԱ ԵՒ ՉՈ-
ԴԵԹ:

ՓՈԹԻ-ԹԻՖԼԵԱՆ ԵՐԿԱՅՈՒԴԻ
ԹԻՖԼԵԱՆ գնում է ամապարհորդների գը-
նացքը առաւօտեան 8 ժ. 18 ր. և հասնում է
ԹԱՇԻՐ 1 ժ. 11 ր. և ՓՈԹԻ գիւղերու 11 ժ
27 ր. Խաւք գնացքը գնում է՝

ԹԻՖԼԵԱՆ ԵՐԿԱՅ ԵՐԿԱՅ 8 ժ. 17 ր. և հաս-
նում է ԹԱՇԻՐ առաւօտեան 4 ժ. 30 ր:

ՓՈԹԻՑ գնում է ամապարհորդների գնա ց
քը առաւօտեան 7 ժ. 38 ր. և հասնում
ԹԱՇԻՐ 5 ժ. 11 ր. և ԹԻՖԼԵԱՆ գիւղերու 10
49 ր.:

ԹԱՇԻՐԻՑ առաւօտեան 7 ժ. 15 րոպ. և
հասնում է ԹԻՖԼԵԱՆ 3 ժ. 13 ր.